

PAKET ZA UČENIKE

DEMOKRACIJA EU-A NA DJELU

Iznesite svoje mišljenje s
pomoću europske građanske
inicijative

Europska
građanska
inicijativa

1. CJELINA: Kratki uvod o Europskoj uniji

ŠKOLSKI RAD

VRIJEDNOSTI EU-A

Šest je temeljnih vrijednosti EU-a. Ugovor iz Lisabona objašnjava ih na sljedeći način:

„Unija se temelji na vrijednostima poštivanja ljudskog dostojanstva, slobode, demokracije, jednakosti, vladavine prava i poštivanja ljudskih prava, uključujući prava pripadnika manjina. Te su vrijednosti zajedničke državama članicama u društvu u kojem prevladavaju pluralizam, nediskriminacija, tolerancija, pravda, solidarnost i jednakost između žena i muškaraca.”

2. članak Ugovora iz Lisabona

Pogledajte vrijednosti EU-a navedene u nastavku. U svojoj grupi pokušajte poredati ove vrijednosti prema važnosti za vas.

- Ljudsko dostojanstvo ....
- Sloboda ....
- Demokracija ....
- Jednakost ....
- Vladavina zakona ....
- Ljudska prava ....

Upotrijebite prostor u nastavku kako biste zabilježili zašto ste ih stavili ovim redoslijedom i pokušajte definirati što vam svaki pojam znači. Zatim raspravite svoje ideje s ostatkom razreda. Za pomoć možete koristiti objašnjenja na str. 29.

SCHENGENSKI PROSTOR

Koliko se članica Schengenskog prostora možete sjetiti? Napišite ih u okvir u nastavku. Za pomoć koristite kartu (zemlje Schengenskog prostora označene su plavom bojom):

Članice Schengenskog prostora (siječanj 2023.)

Koje su zemlje zelene? Zašto?

ČETIRI SLOBODE

Učitelj/ica će vam zadati jednu od četiri slobode u EU-u (roba, kapital, usluge, ljudi). Za slobodu koja vam je dana, napravite bilješke pod sljedećim naslovima sa svojom grupom, a zatim ih podijelite s razredom:

- 1) Koje su prednosti za tvrtke?

- 2) Koje su prednosti za građane EU-a?

- 3) Imaš li ti osobno koristi?

PODRUČJA DJELOVANJA EU-A

Tablica u nastavku prikazuje neka područja djelovanja EU-a:

Carinska unija	Ribarstvo	Temeljna prava
Pravila tržišnog natjecanja	Okoliš	Javno zdravstvo
Monetarna politika	Zaštita potrošača	Istraživanje i svemir
Trgovina	Promet	Transeuropske mreže
Morske biljke i životinje	Energija	Pravosuđe
	Zapošljavanje i socijalna pitanja	Poljoprivreda
	Jedinstveno tržište	Migracije i unutarnji poslovi
		Razvojna suradnja i humanitarna pomoć

U koja područja djelovanja spada sljedeće?

1. Pri kupnji novog prijenosnog računala dobivaš jamstvo od najmanje dvije godine.
2. Ako tvoj let kasni dulje vrijeme ili je otkazan, dobivaš odštetu.
3. Tvoje kvalifikacije u jednoj zemlji EU-a priznaju se u drugoj.
4. Minimalni iznos od 20 dana godišnjeg odmora svake godine za zaposlenog na puno radno vrijeme.
5. Maksimalan broj bakalara koji ribari smiju uloviti.
6. Količina energije (plin/električna struja) koja treba doći iz obnovljivih izvora energije, poput sunčeve energije i energije vjetra.
7. Maksimalna količina finih čestica koje se smiju nalaziti u zraku.

NAPOMENE

A large, empty rectangular box with a thin blue border, intended for students to write their notes or comments.

PREGLED NASTAVNOG SATA

VAŽNI UGOVORI

Europska unija kakvu danas poznajemo rezultat je niza ugovora oko kojih su se složile njezine članice. Koristeći informativni list na str. 26 ili internet, odgovori na sljedeća pitanja.

Npr. 1) Posloži sljedeće ugovore (a-e) točnim kronološkim redom (1-5):

- a) Ugovor iz Maastrichta
- b) Ugovora iz Pariza
- c) Schengenska konvencija
- d) Ugovora iz Rima
- e) Ugovora iz Lisabona

1: ____ 2: ____ 3: ____ 4: ____ 5: ____

Npr. 2) Koji je od gore navedenih ugovora (a-e) opisan u nastavku?

- I. Ovaj ugovor bio je pokušaj da se osigura mir u Europi nakon Drugog svjetskog rata. .... [__]
- II. Ovim je ugovorom uvedena Europska građanska inicijativa. .... [__]
- III. Ovaj je ugovor omogućio kretanje između zemalja EU-a bez graničnih provjera. .... [__]
- IV. Ovim je ugovorom stvorena Europska ekonomska zajednica. .... [__]
- V. Ovaj je ugovor stvorio koncept europskog državljanstva. .... [__]

VRIJEDNOSTI EU-A

Npr. 3) Za svaku od dolje navedenih vrijednosti idi na internet i pronađi neke radnje EU-a povezane s promicanjem ili zaštitom tih vrijednosti.

- a) Ljudsko dostojanstvo
- b) Sloboda
- c) Demokracija
- d) Jednakost
- e) Vladavina zakona
- f) Ljudska prava

Pripremi se podijeliti svoje odgovore sa svojom grupom na početku idućeg sata.

SCHENGENSKI PROSTOR

Schengenski prostor sastoji se od europskih zemalja koje su pristale ukinuti međusobne granične provjere.

Npr. 4) Odluči je li svaka od navedenih tvrdnji točna (T) ili netočna (N)

- a) Sve članice Schengena su punopravne članice EU-a. ...
- b) Trenutačno postoji 27 članica Schengena. ...
- c) Ne treba ti nikakav oblik osobne iskaznice kad putuješ unutar Schengenskog prostora. ...
- d) Ako si građanin EU-a koji putuje iz Grčke u Estoniju cestom, morat ćeš proći graničnu kontrolu na ruti. ...
- e) Živiš u Španjolskoj i u posjet ti dolazi prijatelj iz Ekvadora. Ishodi vizu i sigurno stiže u Španjolsku. Zajedno odlučite odletjeti u posjet drugom prijatelju u Francusku na nekoliko dana. Tvoj prijatelj mora podnijeti zahtjev za drugu vizu. ...

JEDINSTVENO TRŽIŠTE I CARINSKA UNIJA

Cilj EU-a je omogućiti građanima EU-a da studiraju, žive, kupuju, rade i odlaze u mirovinu u bilo kojoj zemlji EU-a te uživaju u proizvodima iz cijele Unije. Da bi se to postiglo, osigurava slobodno kretanje roba, usluga, kapitala i ljudi na jedinstvenom unutarnjem tržištu EU-a. Uklanjanjem tehničkih, pravnih i birokratskih prepreka, EU građanima također omogućuje slobodno trgovanje i poslovanje.

Sloboda poslovnog nastana omogućuje građanima EU-a otvaranje poduzeća u drugim zemljama EU-a.

Npr. 5) Za svaku od sljedećih izjava odluči koja se sloboda(e) koristi. Zaokruži odgovor(e).

- a) Želiš kupiti kuću za odmor u drugoj zemlji EU-a i tamo boraviti u redovitim intervalima tijekom cijele godine.
Roba/usluge/kapital/ljudi/poduzeće.
- b) Radiš kao prevoditelj u svojoj matičnoj zemlji i radiš za klijente iz cijelog EU-a i oni te plaćaju.
Roba/usluge/kapital/ljudi/poduzeće.
- c) Želiš proširiti svoje poslovanje preuzimanjem poduzeća u susjednoj zemlji EU-a i tamo slati svoje proizvode na prodaju. Roba/usluge/kapital/ljudi/poduzeće.
- d) Proizvođač si maslinovog ulja i otvaraš internetsku trgovinu za prodaju svojih proizvoda izravno sa svog gospodarstva.
Roba/usluge/kapital/ljudi/poduzeće.
- e) Ideš studirati na sveučilište u drugoj zemlji EU-a. Dok si tamo, navečer radiš honorarni posao u restoranu. Roba/usluge/kapital/ljudi/poduzeće.

PODRUČJA DJELOVANJA EU-A

Europska unija može djelovati samo u onim područjima u kojima su je države članice ovlastile ugovorima EU-a.

Npr. 6) Tablica na str. 30 prikazuje neka područja djelovanja EU-a. Odaberi tri od ovih područja, idi na internet i pronađi jedan primjer zakonskih pravila/akata koje je EU usvojila za svako područje. Na Google potraži „Zakon EU-a o...”

Npr. 7) EU ima tri razine nadležnosti, dopuni vrstu nadležnosti koja nedostaje:

- ..... nadležnost, kojom države članice mogu donositi zakone i usvajati pravno obvezujuće mjere ako to nije učinila Unija.
- ..... nadležnost, kojom EU donosi mjere za potporu ili dopunu politika država članica.
- ..... nadležnost, kojom samo Unija može donositi zakone, a države članice samo provoditi.

PRIPREMI SE ZA IDUĆI SAT

U sljedećoj cjelini vidjet ćeš kako funkcionira demokracija u Europskoj uniji. Prije sata provjeri znaš li dogovore na sljedeća pitanja. Pripremi se na raspravu s ostalim učenicima.

- Tko su vaši zastupnici u Europskom parlamentu?
- Kad će biti sljedeći europski izbori?
- Koliko godina moraš imati za glasovanje na europskim izborima?
- Ako živiš u drugoj zemlji EU-a, možeš li i dalje glasovati na europskim izborima?
- Tko donosi zakone u tvojoj zemlji i kako se oni donose?

Poveznice za dodatne informacije (sve su stranice dostupne na svim službenim jezicima, samo odaberi svoj).

[Povijest Europske unije](#)

[Ljudska prava u Europskoj uniji](#)

[Simboli Europske unije](#)

[Članovi Europske unije](#)

IZBORNA AKTIVNOST

Za sljedeći nastavni sat zabilježi stvari na koje nailaziš u svakodnevnom životu, a na koje je utjecalo zakonodavstvo EU-a. Pripremi se za raspravu o rezultatima na idućem satu.

2. CJELINA: Demokracija u Europskoj uniji

ŠKOLSKI RAD

TIJELA KOJA U EU-U DONOSE ODLUKE

Učitelj/ica će objasniti tri glavna tijela Europske unije koja donose odluke. Za pomoć možeš koristiti sljedeće informativne okvire.

Što radi Europska komisija?

Predlaže nove zakone

Europska komisija jedina je institucija EU-a koja ima pravo podnijeti zakone na usvajanje Europskom parlamentu i Vijeću EU-a koji:

- štite interese EU-a i njezinih građana u pitanjima koja se ne mogu učinkovito rješavati na nacionalnoj razini
- dobivaju prave tehničke detalje konzultirajući stručnjake i javnost

Upravlja politikama EU-a i dodjeljuje sredstva EU-a

- postavlja prioritete potrošnje EU-a, zajedno s Vijećem i Parlamentom
- sastavlja godišnje proračune koje odobravaju Parlament i Vijeće
- nadzire kako se novac troši, pod lupom Revizorskog suda

Provodi zakon EU-a

- zajedno sa Sudom Europske unije osigurava pravilnu primjenu zakona EU-a u svim zemljama članicama

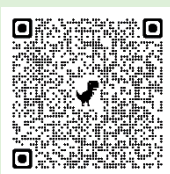
Predstavlja EU na međunarodnoj razini

- govori u ime svih zemalja EU-a u međunarodnim tijelima, posebno u područjima trgovinske politike i humanitarne pomoći
- pregovara o međunarodnim ugovorima za EU

Sastav

Političko vodstvo osigurava tim od 27 povjerenika (po jedan iz svake zemlje EU-a) predvođenih predsjednikom Komisije, koji odlučuje tko je odgovoran za koje područje politike. Predsjednika imenuje Europsko vijeće (koje predstavlja predsjednike država ili vlada svake zemlje EU-a) uzimajući u obzir rezultate izbora za Europski parlament. Zatim ga/ju odobrava Europski parlament. Ostale članove imenuju njihove zemlje i prolaze kroz proceduru odobravanja koja uključuje novog predsjednika, Europski parlament i Europsko vijeće.

[Europska komisija](#)

Što radi Vijeće EU-a?

- Pregovara i usvaja zakone EU-a
- Vijeće je ključan donositelj odluka u EU-u.
- Pregovara i donosi zakonodavne akte u većini slučajeva zajedno s Europskim parlamentom. Sastavljeno je od ministara iz svih zemalja EU-a.
- Koordinira politike država članica

Vijeće je odgovorno za koordinaciju politika država članica u određenim područjima, kao što su:

- gospodarske i fiskalne politike
- obrazovanje, kultura, mladi i sport
- politika zapošljavanja

Razvija zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku EU-a

Vijeće definira i provodi vanjsku i sigurnosnu politiku EU-a na temelju smjernica koje je postavilo Europsko vijeće. To također uključuje razvojnu i humanitarnu pomoć EU-a, obranu i trgovinu.

Sklapa međunarodne ugovore

Vijeće daje mandat Komisiji za pregovore u ime EU-a o ugovorima između EU-a i zemalja koje nisu članice EU-a te međunarodnih organizacija. Na kraju pregovora Vijeće odlučuje o potpisivanju i sklapanju ugovora.

Usvaja proračun EU-a

Vijeće usvaja proračun EU-a zajedno s Parlamentom.

Proračunsko razdoblje obuhvaća kalendarsku godinu. Obično se usvaja u prosincu i počinje primjenjivati 1. siječnja sljedeće godine.

[Vijeće](#)

Što radi Europski parlament?

Donosi zakone

- Donosi zakone EU-a, zajedno s Vijećem EU-a, na temelju prijedloga Europske komisije
- Odlučuje o međunarodnim ugovorima
- Odlučuje o proširenjima
- Pregledava program rada Komisije i traži od nje da predloži zakone

Nadzire

- Demokratski nadzire sve institucije EU-a
- Bira predsjednika Komisije i odobrava Komisiju kao tijelo. Ima mogućnost izglasavanja prijedloga nepovjerenja, čime se Komisija obvezuje na ostavku
- Daje razrješnice, odnosno odobrava načine trošenja proračuna EU-a
- Razmatra peticije građana i postavljanje upita
- Raspravlja o monetarnoj politici s Europskom središnjom bankom
- Ispituje Komisiju i Vijeće
- Promatra izbore

Priprema proračun

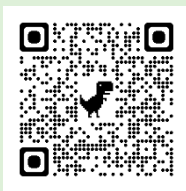
- Usvaja proračun EU-a, zajedno s Vijećem
- Odobrava dugoročni proračun EU-a, „Višegodišnji financijski okvir”

Sastav

Izbori se održavaju svakih 5 godina. Broj zastupnika u Europskom parlamentu za svaku je zemlju otprilike razmjernan broju stanovnika: nijedna zemlja ne može imati manje od 6 ni više od 96 zastupnika u Europskom parlamentu, a ukupan broj ne može premašiti 705 (704 plus predsjednik). Zastupnici u Europskom parlamentu grupirani su prema političkoj pripadnosti, a ne prema nacionalnosti.

Predsjednik predstavlja Parlament pred drugim institucijama EU-a i ostatkom svijeta te daje konačno zeleno svjetlo proračunu EU-a.

[Parlament Europske unije](#)

NAPOMENE

A large, empty rectangular box with a thin blue border, intended for students to write their notes or comments.

PREGLED NASTAVNOG SATA

GLAVNE INSTITUCIJE EUROPSKE UNIJE ZA DONOŠENJE ODLUKA

Postoje tri glavna tijela koja zajedno odlučuju o zakonima i pravilima Europske unije. To su: Europska komisija, Europski parlament i Vijeće Europske unije.

Npr. 1) Koja je od sljedećih institucija opisana u nastavku? Napiši 'K' za Komisiju, 'P' za Parlament i 'V' za Vijeće.

Ne zaboravi da za pronalaženje informacija možeš koristiti internet.

- a) Ova tijela imaju 27 članova. .... ( )
- b) Za članove ovog tijela glasaju izravno građani EU-a. .... ( )
- c) Ovo tijelo predlaže zakone. .... ( )
- d) Ovo tijelo sastoji se od po jednog ministra iz svake države članice. .... ( )
- e) Ova dva tijela moraju se dogovoriti oko zakona da bi on bio donesen. .. ( )
- f) Svaki član ovog tijela odgovoran je za različito područje politike. .... ( )
- g) Ovo tijelo je odgovorno za nadzor drugih tijela EU-a. .... ( )
- h) Ova dva tijela odobravaju proračun za EU. .... ( )

U Europskoj uniji naša država i lokalne vlasti su demokratske. Međutim, postoje i drugi načini vladanja državom. Za sljedeću vježbu posluži se internetom ili rječnikom.

Npr. 2) Spoji sustav vlasti na lijevoj strani s njegovom definicijom na desnoj strani.

a) Anarhija	1. Oblik vladavine u kojem nasljedni vladar vlada sam po sebi. Njihova moć nema ograničenja.
b) Apsolutna monarhija	2. Oblik vladavine kojeg karakterizira neizabrani vođa ili grupa vođa koji imaju vlast uz nekoliko ograničenja. Često uz podršku vojske.
c) Teokracija	3. Slobodno ustanovljeno društvo bez vlasti ili upravnog tijela.
d) Oligarhija	4. Upravljanje državom putem neposrednog božanskog vodstva ili dužnosnika za koje se smatra da su božanski vođeni.
e) Diktatura	5. Društvo kojim vladaju ili ga kontroliraju ljudi velikog bogatstva ili prihoda.
f) Plutokracija	6. Oblik strukture moći u kojoj vlast ima mali broj ljudi.

PROCES DONOŠENJA ZAKONA U EU-U

Novi zakoni u EU-u obično se donose prema standardnoj proceduri koja uključuje tri zakonodavna tijela EU-a: Europsku komisiju, Europski parlament i Vijeće EU-a.

Npr. 3) Pročitajte sljedeće izjave i odlučite jesu li točne (T) ili netočne (N). Ako su netočne, pripremi se objasniti zašto.

- a) Sve tri institucije mogu pokrenuti zakonodavni postupak. .... ( )
- b) Da bi zakon prošao, moraju se dogovoriti Parlament i Komisija. .... ( )
- c) I Parlament i Vijeće mogu mijenjati prijedloge. .... ( )
- d) Postoji proces konzultacija prije izrade prijedloga. .... ( )
- e) EU može donositi zakone o bilo kojoj stvari koju želi. .... ( )

EUROPSKA GRAĐANSKA INICIJATIVA

Europska građanska inicijativa (EGI) način je na koji europski građani mogu utjecati na politike EU-a. To je oblik participativne demokracije.

Svaki europski građanin koji je dovoljno star da glasa na europskim izborima može pokrenuti ili podržati EGI. Dob koja ljudima omogućuje glasovanje na europskim izborima može se razlikovati: dok je u većini zemalja to 18 godina, u Grčkoj je 17, a u Austriji, Malti i Belgiji 16 (od svibnja 2023.). Zemlje EU-a mogu sniziti dob za podržavanje za EGI na 16 godina; Estonija i Njemačka su to učinile. Provjeri najnoviji status za svoju zemlju na: https://europa.eu/citizens-initiative/data-requirements_hr

PRIPREMI SE ZA IDUĆI SAT

Pripremi se za razgovor o sljedećim pitanjima sa svojim kolegama:

- 1) Koliko pažnje pridaješ djelovanju Europske unije? Pratiš li ih na društvenim mrežama / vijestima?
- 2) Smatraš li da je način na koji Europska unija donosi odluke demokratski?
- 3) Postoje li načini na koje misliš da bi se Europska unija mogla učiniti demokratičnijom?
- 4) Postoji li nešto za što misliš da bi bila sjajna ideja za inicijativu?

Idi na <https://europa.eu/citizens-initiative/hr>. Pomakni prema dolje na stranici za pregled nekih novijih inicijativa ili koristi karticu „Pretraživanje inicijativa“. Pronađi inicijativu koju bi podržao/la. Za sljedeći sat pripremi i objasni zašto bi podržao/la ovu inicijativu. Što već znaš o problemu?

IZBORNA AKTIVNOST

Izradi kratku anketu za svoje školske kolege kako bi saznao/la koliko znaju o načinu na koji Europska unija funkcionira i za što je odgovorna. Analiziraj i raspravi o rezultatima na satu.

3. CJELINA: EGI

ŠKOLSKI RAD

PRAVILA EUROPSKE GRAĐANSKE INICIJATIVE

Europska građanska inicijativa oblik je participativne demokracije. To je način na koji građani EU-a mogu utjecati na oblikovanje zakona i politika u EU-u. Inicijativu mogu prijaviti svi oni koji su punoljetni i imaju pravo glasa na izborima za Europski parlament (ako ispunjava određene kriterije). Koraci su kako slijedi:

- 1) Pronađite još šest ljudi iz još šest zemalja EU-a, koji imaju pravo glasa na europskim izborima, da formiraju tim s vama.
- 2) Definirajte svoj cilj i zatražite od Komisije da predloži inicijativu.
- 3) Nakon pozitivne odluke, inicijativa se objavljuje na EGI web-stranici.
- 4) Prikupite najmanje 1 milijun potpisa iz najmanje 7 zemalja EU-a u roku od 12 mjeseci (na internetu ili na papiru).
- 5) Zatražite potvrdu izjava o potpori od strane državnih tijela.
- 6) Predajte svoju inicijativu Komisiji.
- 7) Sastanak s Komisijom.
- 8) Javna rasprava u Europskom parlamentu.
- 9) Odgovor Europske komisije.
- 10) Komisija navodi predložene mjere, ako je primjenjivo.

KAKO BISTE RAZVILI KAMPANJU? PIŠITE BILJEŠKE.

- Kako biste nazvali kampanju?
- Što biste učinili da pronađete partnere u 6 drugih zemalja EU-a?
- Na što biste mogli potrošiti novac?
- Kako biste prikupili sredstva za svoju kampanju?
- Kako biste „prodali” svoju ideju da dobijete potpise?
- Kako biste privukli medijsku pažnju?

PREGLED NASTAVNOG SATA

Npr. 1) Kao dio domaće zadaće za 2. cjelinu, od tebe se tražilo da odlučiš o inicijativi za koju bi glasao/la. Vрати se na ovu inicijativu i njezinu posvećenu web-stranicu i zabilježi sljedeće:

- 1) Zašto te je inicijativa privukla?
- 2) Kojim metodama su te organizatori nagovarali? Razmisli o tome kako su pokušali poduprijeti svoj argument. Koje su izraze koristili? Kako su koristili slike i grafike? Kakav dojam na tebe ostavljaju svi ti elementi?
Napravi bilješke u okviru u nastavku.

Tekst

Slike/videozapisi

Grafike

Ostalo

PRIPREMI SE ZA IDUĆI SAT

Npr. 2) Idi na https://europa.eu/citizens-initiative/find-initiative_hr?STATUS%5B0%5D=ANSWERED, gdje ćeš pronaći inicijative na koje je Komisija odgovorila. Pogledaj neke od njih i provjeri njihovu web-stranicu ako je imaju. Što misliš, zbog čega su uspješne? Pripremi se za raspravu o njima na početku idućeg sata.

Npr. 3) Razmisli o kampanji za koju si glasovao/la tijekom prošlog sata. Kad bi ti vodio/la kampanju, kako bi je pokušao/la učiniti uspješnom? Razmisli o radnjama koje bi mogao/la poduzeti na mreži ili izvan mreže. Napravi bilješke u nastavku.

IZBORNA AKTIVNOST

Izradi kutiju za prijedloge ili provedi anketu na internetu da saznaš koji problemi zabrinjavaju druge učenike u tvojoj školi na europskoj razini. Što si saznao/la?

4. CJELINA: Razvoj i promocija Europske građanske inicijative

ŠKOLSKI RAD

PRISTUPI UVJERAVANJU

Logika:

Ima li ideja smisla? Postoji li izravna veza između tražene mjere i, na primjer, poboljšanja u društvu/gospodarstvu/svakodnevnom životu/zdravlju?

Osjećaji:

Je li problem nešto čega se ljudi boje? Koliko će se bolje osjećati ako se problem riješi? Kako će se osjećati ako se ne riješi/ako ne poduzmu ništa? Je li problem nešto s čime ljudi mogu suosjećati? Je li to nešto što budi nadu?

Etika:

Postoji li ovdje moralno pitanje? Je li pitanje moralno pogrešno? Trebamo li rješavati problem jednostavno zato što je to ispravno (iako može biti skupo)?

Vjerodostojnost:

Postoje li pouzdani izvori koji podupiru tvoje prijedloge (znanost, istraživanje itd.)? Postoje li pojedinci/grupe kojima se divimo ili ih poštujemo (i koji su se pokazali kao obrazovani) koji su zauzeli sličan stav ili su uključeni u akciju?

ŠKOLSKI RAD: PRONALAŽENJE ZAJEDNIČKOG JEZIKA

Pronalaženje zajedničkog jezika i razumijevanje različitih perspektiva različitih uključenih strana ključni su pri donošenju zakona EU-a. To će se također odnositi na zakonsku ideju koju su građani pokrenuli preko Europske građanske inicijative. Ako Europska građanska inicijativa uspije prikupiti milijun potpisa, a Komisija odluči iznijeti zakonski prijedlog, suzakonodavci, Europski parlament i Vijeće, morat će postići kompromis. Prije predlaganja zakona, Komisija će morati razmotriti stajališta svih strana koje će biti pogođene; zastupnici će razmotriti učinak na ljude i poduzeća u svojim izbornim jedinicama; a u Vijeću će predstavnici svake zemlje EU-a promatrati problem s pojedinačne nacionalne razine, jer neke zemlje mogu biti više ili drugačije pogođene od drugih. Sva ta tijela morat će pregovarati i postići kompromis ako se želi da inicijativa postane zakon.

ŠKOLSKI RAD: OSOBA

Vašoj grupi bit će dodijeljena „osoba”, imaginarna osoba koju biste možda željeli uvjeriti. Za svoju osobu dodajte neke ideje u donju tablicu.

Ono što me brine:	Ono zbog čega se osjećam sigurno:

NAPOMENE

A large, empty rectangular box with a thin blue border, intended for students to write their notes.

PREGLED NASTAVNOG SATA

Tvoja domaća zadaća za ovu cjelinu je snimiti videozapis za promicanje odabrane inicijative. Pravila su sljedeća:

- Radeći u grupi od 3 ili 4 osobe, snimite videozapis koji podržava inicijativu za koju ste se odlučili tijekom nastavne cjeline; videozapis ne smije biti dulji od 3 minute.
- Možete glumiti likove u videozapisu (tj. možete biti netko druge dobne skupine, drugog zanimanja itd.).
- Ako želite, možete u svoj videozapis ugraditi glazbu i/ili grafike.
- Sami ste odgovorni za dobivanje dopuštenja za snimanje na određenim lokacijama ili uključivanje drugih ljudi ako je potrebno.
- Trebao bi postojati popis zasluga u kojem se navodi tko je odgovoran za koji dio projekta.

SAVJETI ZA SNIMANJE USPJEŠNOG VIDEOZAPISA

Za snimanje uspješnog videozapisa, sve je u planiranju. Prije nego počnete razmišljati o snimanju, trebali ste učiniti sljedeće:

- **Istražite svoju inicijativu.** Morat ćete biti sigurni da raspolazete pouzdanim činjenicama i brojkama.
- Odaberite ono što mislite da su **najvažnija pitanja**. Zapamtite da imate samo tri minute. Možda nećete moći sve reći.
- Razmislite o različitim skupinama ljudi koji bi mogli imati **drugačiji pogled od vas**. Koje bi argumente mogli imati protiv vaše inicijative? **Kako se možete suprotstaviti tim argumentima?**

Nakon što organizirate svoje ideje, vrijeme je da napišete svoj scenarij. To bi trebalo uključivati tekst i upute za govornike, kamermana i sve efekte koje želite dodati videozapisu nakon što završite snimanje. Razmislite o sljedećem.

- Vaš bi se videozapis trebao **izravno obraćati gledateljima**; oni bi trebali imati osjećaj da razgovarate s njima. Dakle, pobrinite se da koristite prave oblike izražavanja.
- Koristite različite pristupe o kojima ste naučili u ovoj cjelini. Koristite ih da vam pomognu odlučiti kako izraziti ideje. **Uključite jezik koji govori o logici, emocijama, etici i vjerodostojnosti**, što god vam pomaže da iznesete svoj argument.
- Razmislite **tko bi mogla biti vaša publika**. Podijelit ćete ovo s kolegama, ali razmislite malo o tome kako bi se trebalo razgovarati s nekim poput vašeg učitelja/ice.
- **Neka jezik bude jasan i izravan**. Dok pišete svoj scenarij, pročitajte ga naglas da vidite koliko ga je lako izgovoriti. **Kraće su rečenice bolje od dužih**.
- Kad mislite da ste završili scenarij, **pročitajte cijeli tekst naglas i izmjerite koliko vam je vremena potrebno**. Ako je dulji od tri minute, morat ćete ga urediti. Imajte na umu da ćete možda morati ostaviti vremena za druge elemente koje ćete uključiti u videozapis.

Sad možete planirati svoj videozapis. Dobro je također nacrtati ploču scenarija. Ploča scenarija je plan videozapisa od početka do kraja. To može biti ugrubo, no treba sadržavati sve scene i sve što ćete uključiti u konačnu verziju. Primjere ploča scenarija možete pronaći na Google.

ZAPAMTITE:

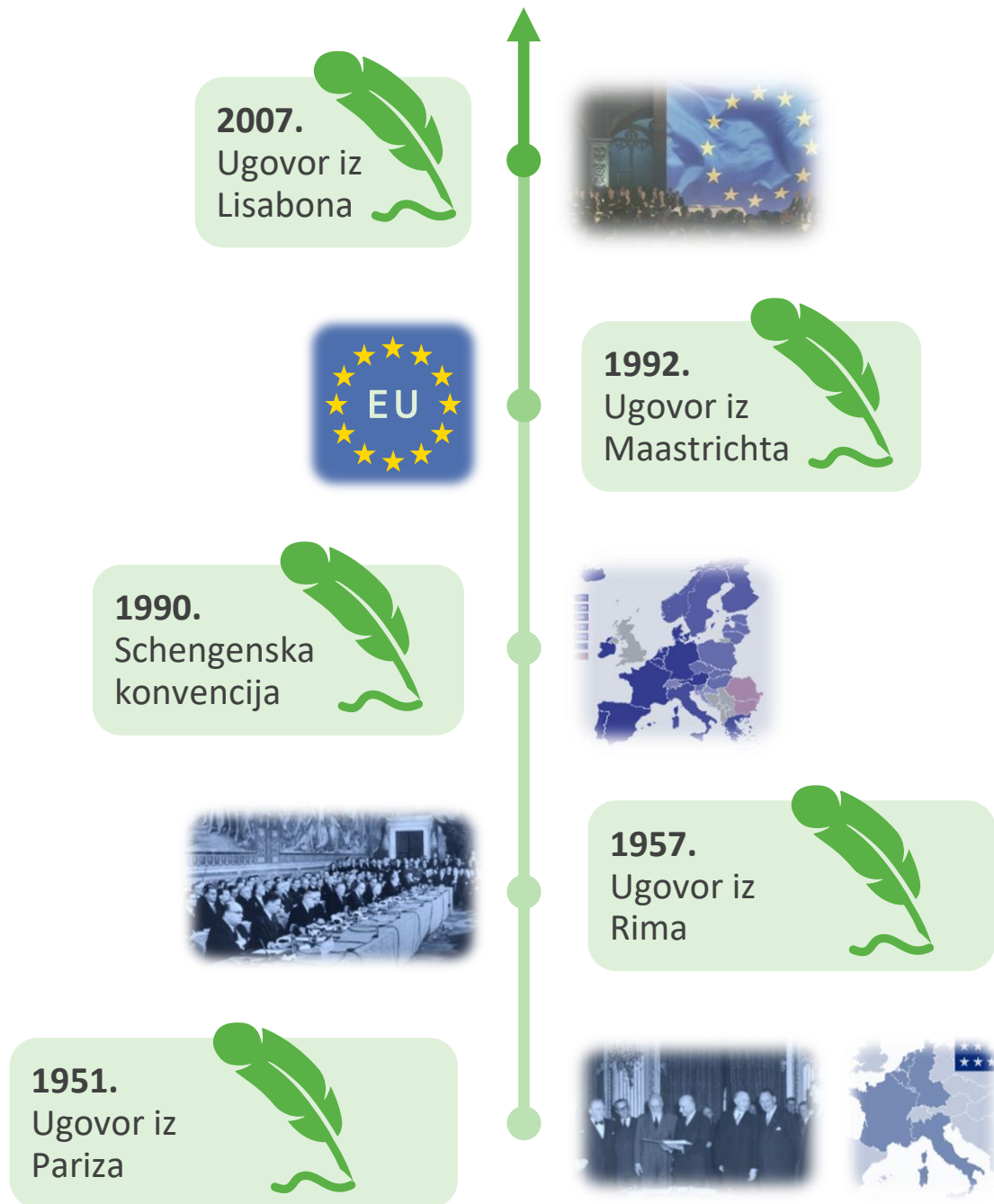
- **Videozapis ne mora biti kompliciran da bi bio uspješan.** Nemojte ni planirati raditi stvari za koje niste sigurni da ih tehnički možete izvesti.
- U redu je koristiti kameru na telefonu. Možda uz vaš uređaj postoji softver za uređivanje videozapisa koji možete koristiti za uređivanje. Ako ne, postoji besplatan softver za uređivanje videozapisa dostupan na internetu, npr. OpenShot. Imajte na umu da ste odgovorni za provjeru svega što preuzmete na viruse itd. i trebali biste izbjegavati davanje svojih osobnih podataka. **Ako niste sigurni u nešto na internetu, potražite savjet od učitelja/ice ili druge odgovorne odrasle osobe.**
- Pokušajte **izbjeci da samo jedna osoba sjedi ispred kamere i recitira scenarij.** To može biti dosadno i teško za snimanje, jer ljudi griješe. Pokušajte podijeliti scenarij među članovima grupe kako biste **osigurali raznolikost** i olakšali svima da nauče što imaju za reći.
- Ako ste upoznati sa softverom za uređivanje, ne zaboravite da možete izrezati slike ili grafike i koristiti glazbu ili glas. Materijal koji pronađete na internetu može biti podložan autorskim pravima, stoga je dobra ideja **koristiti besplatne materijale.**
- Razmislite o problemima poput rasvjete i zvuka, posebno ako ćete snimati vani, gdje buka može dolaziti iz izvora poput vjetra, obližnje ceste itd.
- Snimat ćete se. **Razmislite malo o tome što ćete odjenuti,** pobrinite se da to bude nešto što predstavlja ono što želite prikazati svojoj publici. Šminka obično nije potrebna.
- Povrh svega, vaš videozapis treba **biti tečan i imati energiju.**

Čestitamo

na dovršetku ove cjeline i učenja o demokraciji u Europskoj uniji. Demokracija funkcionira samo ako svatko igra svoju ulogu, a vi ste sada naučili jedan od načina koji će vam omogućiti da igrate aktivnu ulogu. Europska građanska inicijativa omogućuje da se vaš glas čuje i možete napraviti pozitivnu promjenu ne samo za sebe nego i za sve u Europskoj uniji.

INFORMATIVNI LIST O UGOVORIMA EUROPSKE UNIJE

Glavni ugovori EU-a

[Dodatne informacije o ugovorima](#)

Sljedeći ugovori predstavljaju pet važnih prekretnica u povijesti Europske unije. Ako želite saznati više informacija, slijedite poveznice nakon svakog informativnog okvira. Zapamtite, jezik možete promijeniti u svim slučajevima.

UGOVOR IZ PARIZA 1951.

Europska unija započela je svoj život 1950-ih, nakon završetka Drugog svjetskog rata. Cilj je bio spriječiti novi rat na europskom kontinentu. Ugovor iz Pariza bio je prvi korak prema europskim integracijama. Osnovao je Europsku zajednicu za ugljen i čelik, koja je okupila šest europskih zemalja (Francusku, Zapadnu Njemačku, Italiju, Belgiju, Luksemburg i Nizozemsku) između kojih se trgovina ugljenom i čelikom mogla odvijati bez prepreka.

Glavna svrha Europske zajednice za ugljen i čelik bila je integrirati gospodarstva europskih nacija koje su sudjelovale kako bi sukob bio manje vjerojatan i također kako bi postalo očigledno ako jedan član koristi čelik za izradu oružja u pripremi za mogući rat.

UGOVOR IZ RIMA (1957.)

Ovaj ugovor uspostavio je Europsku ekonomsku zajednicu (EEZ) koja je okupila 6 zemalja (Belgiju, Njemačku, Francusku, Italiju, Luksemburg i Nizozemsku) da rade na integraciji i gospodarskom rastu, kroz trgovinu.

Stvorio je zajedničko tržište temeljeno na slobodnom kretanju roba, ljudi, usluga i kapitala. Također je stvorio carinsku uniju, uklonivši interne carine i određivši zajedničke tarife za robu koja dolazi izvana.

Mnoge institucije EU-a koje danas poznajemo uspostavljene su ovim ugovorom:

- Vijeće ministara
- Komisija
- Parlamentarna skupština (Europski parlament)
- Sud Europske unije
- Europski gospodarski i socijalni odbor

SCHENGENSKA KONVENCIJA 1990.

Schengenska konvencija uspostavila je područje slobodnog kretanja bez graničnih kontrola između država potpisnica. Od tada je uključena u zakone EU-a i sada je deklarirani cilj Europske unije.

UGOVOR IZ MAASTRICHTA 1992.

Ovo je ugovor kojim je uspostavljena Europska unija. Između ostalog, uveo je ideju „Europskog građanina“, koja građanima bilo koje zemlje EU-a omogućuje da žive i rade u bilo kojoj drugoj državi članici. Također im je osigurao druga prava i zaštitu.

Drugi važan dio ugovora bio je to što je uspostavio ideju zajedničke valute i koordinacije ekonomskih politika, što je dovelo do stvaranja eura i Europske središnje banke.

Ugovor je centralizirao mnoge odgovornosti koje su prije bile odgovornost nacionalnih vlada kako bi došlo do daljnje harmonizacije diljem Europske unije. Također je uveo neke promjene u strukturi moći unutar institucija EU-a.

UGOVOR IZ LISABONA 2007.

Ovaj se ugovor nadovezao na ugovore koji su u to vrijeme bili na snazi i izmijenio ih je. Njime je Europska unija dobila pravnu osobnost, što je značilo da sada može potpisivati ugovore ili se pridruživati organizacijama kao jedno tijelo. Time je Povelja Europske unije o temeljnim pravima postala pravno obvezujuća i dao joj je istu zakonsku vrijednost kao i ugovorima. Također su razjašnjena pitanja iz nadležnosti EU-a.

Vrlo je važno da je ugovor osigurao više demokracije, povećanjem ovlasti Europskog parlamenta.

Također je osigurao mehanizam za obične građane da imaju izravan učinak na politiku i zakone EU-a. Ovim je ugovorom predstavljena Europska građanska inicijativa (EGI).

Temeljne vrijednosti Europske unije

LJUDSKO DOSTOJANSTVO

Koncept ljudskog dostojanstva je uvjerenje da svi ljudi imaju posebnu vrijednost koja je vezana isključivo uz njihovu ljudskost. Nema nikakve veze s njihovim staležom, rasom, spolom, vjerom, sposobnostima ili bilo kojim drugim čimbenikom osim toga što su ljudi.

Ljudsko dostojanstvo opravdava ljudska prava. Kada su ljudi podijeljeni i kada im se pridaje vrijednost na temelju karakteristika poput staleža, spola, vjere i tako dalje, to stvara nejednaka društva u kojima se širi diskriminacija. Osobe kojima je dodijeljena viša vrijednost imaju povlaštenu tretman. Svatko tko se ne uklapa u kategoriju povlašćenih može biti napušten ili potlačen.

SLOBODA

Sloboda kretanja daje građanima pravo na slobodno kretanje i boravak unutar Unije. Individualne slobode kao što su poštivanje privatnog života, sloboda mišljenja, vjera, sloboda okupljanja, izražavanja i informiranja zaštićene su Poveljom EU-a o temeljnim pravima.

DEMOKRACIJA

EU funkcionira na temelju predstavničke i participativne demokracije. Biti europski građanin znači uživati politička prava. Svaki punoljetni građanin EU-a ima pravo kandidirati se i glasovati na izborima za Europski parlament. Građani EU-a imaju pravo kandidirati se i glasovati u svojoj zemlji prebivališta ili u svojoj zemlji podrijetla. Građani također mogu izravno utjecati na politiku EU-a putem alata poput Europske građanske inicijative.

JEDNAKOST

Jednakost znači jednaka prava svih građana pred zakonom. Načelo jednakosti između žena i muškaraca podupire sve europske politike i temelj je europske integracije. Primjenjuje se u svim područjima. Načelo jednake plaće za jednak rad postalo je dio Ugovora iz Rima 1957. godine.

VLADAVINA ZAKONA

EU se temelji na vladavini zakona. Sve što EU čini temelji se na ugovorima koje su dobrovoljno i demokratski dogovorile države članice EU-a. Zakon i pravdu podržava neovisno sudstvo. Zemlje EU dale su konačnu nadležnost Sudu Europske Unije čije presude svi moraju poštovati.

LJUDSKA PRAVA

Ljudska prava zaštićena su Poveljom EU-a o temeljnim pravima. Ona obuhvaćaju pravo na slobodu od diskriminacije na temelju spola, rasnog ili etničkog podrijetla, vjere ili uvjerenja, invaliditeta, dobi ili seksualne orijentacije, pravo na zaštitu osobnih podataka i pravo na pristup pravdi.

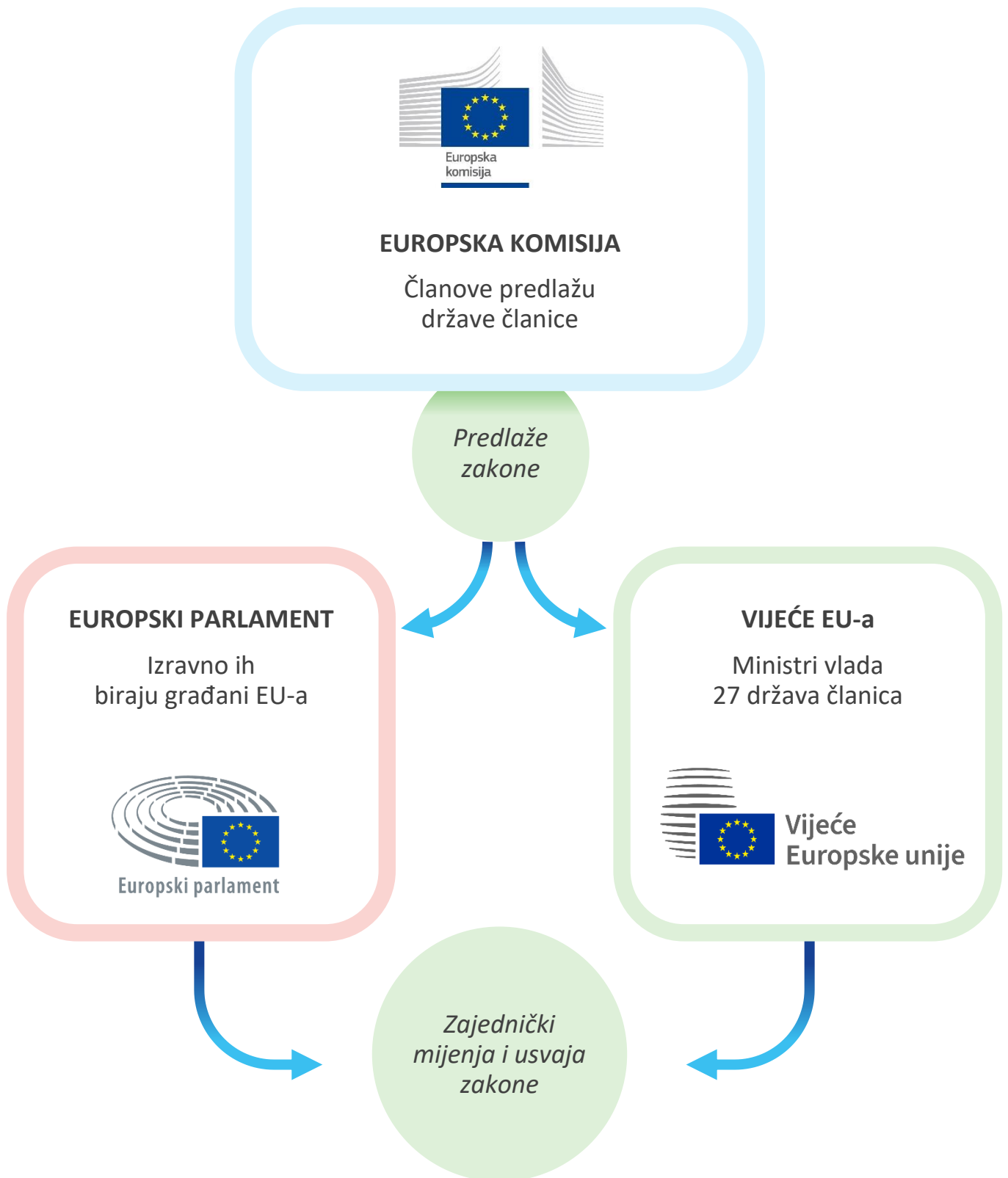
PODRUČJA DJELOVANJA EU-a (odabir)

Isključiva nadležnost	Podijeljena nadležnost	Pomoćna nadležnost
Carinska unija	Jedinstveno tržište	Javno zdravstvo
Pravila tržišnog natjecanja	Zapošljavanje i socijalna pitanja	Industrija
Monetarna politika	Poljoprivreda	Kultura
Trgovina	Ribarstvo	Turizam
Morske biljke i životinje	Okoliš	Obrazovanje i osposobljavanje, mladi i sport
	Zaštita potrošača	Civilna zaštita
	Promet	Administrativna suradnja
	Transeuropske mreže	
	Energija	
	Pravosuđe	
	Temeljna prava	
	Migracije i unutarnji poslovi	
	Javno zdravstvo	
	Istraživanje i svemir	
	Razvojna suradnja i humanitarna pomoć	

[Područja djelovanja EU-a](#)

PROCES DONOŠENJA ZAKONA U EU-U

© Europska unija, 2023.

Ponovna uporaba dopuštena je pod uvjetom da se navede izvor. Politika ponovne uporabe dokumenata
Europske komisije
regulirana je Odlukom 2011/833/EU (SL L 330, 14.12.2011., str. 39.).

PDF ISBN: 978-92-68-03861-1

doi: 10.2792/4450

KA-05-23-148-HR-N

Ured za publikacije
Europske unije

Europska
građanska
inicijativa